JURIDICA

Protecția internațională a drepturilor omului

– surse, instituții, proceduri –

CORNELIU-LIVIU POPESCU

C.H. BECK

CURS UNIVERSITAR

5644
CDEOA | P81.

Corneliu-Liviu Popescu

PROTECȚIA INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI

- surse, instituții, proceduri -

Note de curs

212680
UNIVERSITATEA
„DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECA 1

BECK
2000

Cuprins

Cuvânt înainte **1**

PARTEA I
ASPECTE INTRODUCTIVE PRIVIND PROTECŢIA INTERNAŢIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI

Secţiunea I
Noţiunea protecţiei internaţionale a drepturilor omului 5
Secţiunea a II-a
Trăsăturile protecţiei internaţionale a drepturilor omului 7
A. Caracterul recent al protecţiei internaţionale a drepturilor omului 8
B. Excluderea competenţei naţionale exclusive în materia drepturilor omului şi limitarea suveranităţii statului prin consacrarea şi garantarea internaţională a drepturilor omului 9
C. Crearea unui regim internaţional de ordine publică şi excluderea regulii reciprocităţii în materia drepturilor omului 10
D. Subsidiaritatea consacrării şi garantării internaţionale a drepturilor omului faţă de consacrarea şi garantarea lor la nivel intern 11
E. Aplicabilitatea directă a normelor internaţionale în materia drepturilor omului în dreptul intern 12
F. Superioritatea normelor internaţionale în materia drepturilor omului faţă de normele dreptului intern 13
G. Garantarea drepturilor omului prin intermediul unor tribunale internaţionale specializate 14
H. Locul important al surselor internaţionale jurisprudenţiale referitoare la drepturile omului 15
I. Poziţia particularului de subiect al dreptului internaţional al drepturilor omului 15

PARTEA A II-A
SURSELE INTERNAŢIONALE DE CONSACRARE ŞI PROTECŢIE A DREPTURILOR OMULUI

Capitolul I
Sursele internaţionale convenţionale de consacrare şi protecţie a drepturilor omului **21**
Secţiunea I
Tratatele internaţionale specializate în materia drepturilor omului 22

A. Tratate internaţionale universale cu valoare generală 22
B. Tratate internaţionale universale specializate 22
C. Tratate internaţionale regionale cu valoare generală 23
D. Tratate internaţionale regionale specializate 26
Secţiunea a II-a
Tratatele internaţionale care au legătură cu domeniul drepturilor omului 27
A. Tratatele internaţionale constitutive ale unor organizaţii internaţionale 27
B. Tratate internaţionale conexe materiei drepturilor omului 28
Capitolul al II-lea
Sursele internaţionale cutumiare, sursele internaţionale jurisprudenţiale şi alte surse internaţionale de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 29
Secţiunea I
Sursele internaţionale cutumiare de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 29
Secţiunea a II-a
Sursele internaţionale jurisprudenţiale de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 30
Secţiunea a III-a
Alte surse internaţionale de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 32
A. Actele interne adoptate de organe ale unor organizaţii internaţionale, cu forţă juridică propriu-zisă 32
B. Actele interne adoptate de organe ale unor organizaţii internaţionale, cu caracter declarator sau programator (*soft law*) 34
C. Actele cu caracter politic şi juridic (*soft law*) 35

PARTEA A III-A
SISTEMELE INTERNAŢIONALE INTERNAŢIONALE DE CONSACRARE ŞI PROTECŢIE A DREPTURILOR OMULUI

Capitolul I
Sistemul instituţional universal de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 41
Secţiunea I
Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite 41
A. Organele interne ale O.N.U. având competenţe în domeniul drepturilor omului 42
a. Organe care nu au competenţe exclusive în materia drepturilor omului 42
1. Adunarea Generală 42
2. Consiliul de Securitate 42
3. Consiliul Economic şi Social 43
4. Consiliul de Tutelă 43
5. Curtea Internaţională de Justiţie 44
6. Secretariatul 44
b. Organe specializate în materia drepturilor omului 44

1. Comisia Drepturilor Omului 44
2. Comisia Condiţiei Femeii 45
3. Comitetul Drepturilor Economice, Sociale şi Culturale 45
4. Înaltul Comisariat al Drepturilor Omului 45
5. Înaltul Comisariat al Naţiunilor Unite pentru Refugiaţi 48
B. Organele convenţionale având competenţe în domeniul drepturilor omului 49
1. Comitetul Drepturilor Omului 49
2. Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale 52
3. Comitetul pentru Eliminarea Discriminării faţă de Femei 54
4. Comitetul contra Torturii 55
5. Comitetul Drepturilor Copilului 57
Secţiunea a II-a
Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul instituţiilor specializate din sistemul Organizaţiei Naţiunilor Unite 59
A. Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Organizaţiei Internaţionale a Muncii 59
1. Comisia de experţi asupra aplicării convenţiilor şi recomandărilor 59
2. Grupul de experţi pentru urmărirea anuală a convenţiilor fundamentale neratificate 59
3. Comitetele pentru analizarea reclamaţiilor 60
4. Comisiile de anchetă a plângerilor 60
5. Comitetul libertăţii sindicale 60
6. Comisia de investigaţie şi conciliere în materia libertăţii sindicale 60
B. Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură 61
1. Comitetul asupra Convenţiilor şi Recomandărilor 61
Capitolul al II-lea
Sistemele instituţionale regionale de consacrare şi protecţie a drepturilor omului 63
Secţiunea I
Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului la nivel regional european 64
A. Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Uniunii Europene 64
1. Parlamentul European 67
2. Curtea de Justiţie a Comunităţilor Europene 67
3. Ombudsmanul 67
B. Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Consiliului Europei 68
a. Organe care nu au competenţe exclusive în materia drepturilor omului 68
1. Comitetul Miniştrilor 69
2. Adunarea Parlamentară 69
3. Secretariatul 70
b. Organe specializate în materia drepturilor omului 70

1. Comisarul Drepturilor Omului 71
2. Comisia Europeană a Drepturilor Omului (aspecte istorice) 73
3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului 77
3.1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului înainte de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenţia europeană a drepturilor omului 77
3.2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului după intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenţia europeană a drepturilor omului 81
4. Comitetul de Experţi Independenţi (referitor la Carta socială europeană, la Protocoalele la aceasta şi la Carta socială europeană revizuită) 109
5. Comitetul Guvernamental (referitor la Carta socială europeană, la Protocoalele la aceasta şi la Carta socială europeană revizuită) 110
6. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante 111
7. Comitetul Consultativ (referitor la Convenţia europeană cu privire la statutul juridic al muncitorului migrant) 114
8. Comitetul Consultativ (referitor la Convenţia-cadru pentru protecţia minorităţilor naţionale) 115
9. Comitetul de Experţi (referitor la Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare) 115
10. Comitetul Consultativ (referitor la Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal) 115
11. Comitetul Director pentru Bioetică 116
C. Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în cadrul Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa 117
a. Organe care nu au competenţe exclusive în materia drepturilor omului 118
1. Reuniunile şefilor de stat sau de guvern 118
2. Consiliul 118
3. Comitetul Înalţilor Funcţionari 118
b. Organe specializate în materia drepturilor omului 119
1. Biroul Instituţiilor Democratice şi al Drepturilor Omului 119
2. Înaltul Comisar al O.S.C.E. pentru Minorităţile Naţionale 121
Secţiunea a II-a
Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului la nivel regional interamerican 122
1. Comisia Interamericană a Drepturilor Omului 123
2. Curtea Interamericană a Drepturilor Omului 126
Secţiunea a III-a
Sistemul instituţional de consacrare şi protecţie a drepturilor omului la nivel regional african 129
1. Comisia Africană a Drepturilor Omului şi Popoarelor 130
2. Curtea Africană a Drepturilor Omului şi Popoarelor (proiect) 132

PARTEA A IV-A

PROCEDURILE INTERNAŢIONALE DE PROTECŢIE A DREPTURILOR OMULUI

Capitolul I

Procedurile internaţionale nejudiciare de protecţie a drepturilor omului 141

Secţiunea I

Controlul pe calea rapoartelor statale 141

1. Controlul prevăzut de Pactul internaţional relativ la drepturile civile şi politice 141
2. Controlul prevăzut de Pactul internaţional relativ la drepturile economice, sociale şi culturale 142
3. Controlul prevăzut de Convenţia internaţională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială 143
4. Controlul prevăzut de Convenţia asupra eliminării tuturor formelor de discriminare faţă de femei 143
5. Controlul prevăzut de Convenţia contra torturii şi altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante 144
6. Controlul prevăzut de Convenţia relativă la drepturile copilului 144
7. Controlul prevăzut de Rezoluţia 624 B (XII) din 1 august 1956 a Consiliului Economic şi Social al Organizaţiei Naţiunilor Unite 145
8. Controlul prevăzut de Convenţia privind lupta împotriva discriminării în domeniul învăţământului 145
9. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei Internaţionale a Muncii 145
10. Controlul prevăzut de Carta socială europeană, de Protocoalele la aceasta şi de Carta socială europeană revizuită 146
11. Controlul prevăzut de Convenţia-cadru pentru protecţia minorităţilor naţionale 149
12. Controlul prevăzut de Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare 150
13. Controlul prevăzut de Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi ale medicinei – Convenţia asupra drepturilor omului şi biomedicina 150
14. Controlul prevăzut de Convenţia americană relativă la drepturile omului 150
15. Controlul prevăzut de Protocolul adiţional la Convenţia americană relativă la drepturile omului referitor la drepturile economice, sociale şi culturale 151
16. Controlul prevăzut de Convenţia interamericană pentru prevenirea şi reprimarea torturii 152
17. Controlul prevăzut de Convenţia interamericană asupra prevenirii, sancţionării şi eliminării violenţei contra femeii – „Convenţia de la Belem do Para" 152
18. Controlul prevăzut de Carta africană a drepturilor omului şi popoarelor 152

Secţiunea a II-a
Controlul în urma sesizărilor 152
A. Controlul în urma sesizărilor statale 153
1. Controlul prevăzut de Pactul internaţional relativ la drepturile civile şi politice 153
2. Controlul prevăzut de Convenţia internaţională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială 155
3. Controlul prevăzut de Convenţia contra torturii şi altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante 157
4. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei Internaţionale a Muncii 159
5. Controlul prevăzut de Rezoluţia Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei 99 (50) din 7 mai 1999 asupra Comisarului Drepturilor Omului al Consiliului Europei 159
6. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa 159
B. Controlul în urma plângerilor individuale 159
1. Controlul prevăzut de primul Protocol facultativ la Pactul internaţional relativ la drepturile civile şi politice 159
2. Controlul prevăzut de Convenţia internaţională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială 161
3. Controlul prevăzut de Convenţia contra torturii şi altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante 163
4. Controlul prevăzut de Rezoluţia 1503 (XLVIII) din 27 mai 1970 a Consiliului Economic şi Social al Organizaţiei Naţiunilor Unite 165
5. Controlul prevăzut de alte acte interne ale Organizaţiei Naţiunilor Unite 167
6. Controlul prevăzut de dreptul comunitar originar 167
7. Controlul prevăzut de Rezoluţia Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei 99 (50) din 7 mai 1999 asupra Comisarului Drepturilor Omului al Consiliului Europei 167
8. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa 168
C. Controlul în urma plângerilor colective 168
1. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei Internaţionale a Muncii 168
2. Controlul prevăzut de Rezoluţia Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei 99(50) din 7 mai 1999 asupra Comisarului Drepturilor Omului al Consiliului Europei 168
3. Controlul prevăzut de Protocolul adiţional la Carta socială europeană prevăzând un sistem de reclamaţii colective şi de Carta socială europeană revizuită 168
4. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa 171
D. Controlul în urma sesizărilor interne 171
1. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei Internaţionale a Muncii 171

Secţiunea a III-a
Controlul prin anchete 172
1. Controlul prevăzut de Convenţia contra torturii şi altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante 172
2. Controlul prevăzut de Rezoluţia 1503 (XLVIII) din 27 mai 1970 a Consiliului Economic şi Social al Organizaţiei Naţiunilor Unite 173
3. Controlul prevăzut de alte acte interne ale Organizaţiei Naţiunilor Unite 174
4. Controlul prevăzut de dreptul comunitar originar 174
5. Controlul prevăzut de Convenţia europeană a drepturilor omului 174
6. Controlul prevăzut de Convenţia europeană pentru prevenirea torturii şi a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante .. 174
7. Controlul prevăzut de actele juridice internaţionale din cadrul Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa 177
Secţiunea a IV-a
Controlul pe calea avizelor consultative 177
1. Controlul prevăzut de Convenţia europeană a drepturilor omului 177
2. Controlul prevăzut de Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi ale medicinei – Convenţia asupra drepturilor omului şi biomedicina 180
3. Controlul prevăzut de Convenţia europeană cu privire la statutul juridic al muncitorului migrant 180
4. Controlul prevăzut de Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal 181
5. Controlul prevăzut de Convenţia americană relativă la drepturile omului 181
6. Controlul prevăzut de Convenţia interamericană asupra prevenirii, sancţionării şi eliminării violenţei contra femeii – „Convenţia de la Belem do Para" 181
7. Controlul prevăzut de Protocolul adiţional la Carta africană a drepturilor omului şi popoarelor (proiect) 181
Secţiunea a V-a
Controlul prin mijloace politice şi diplomatice 182
Capitolul al II-lea
Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului 185
Secţiunea I
Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului în sistemul regional european 186
A. Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului în sistemul regional european înainte de reforma operată prin Protocolul nr. 11 la Convenţia europeană a drepturilor omului (aspecte istorice) 186
a. Procedura parajudiciară în faţa Comisiei Europene a Drepturilor Omului 189
b. Procedura judiciară în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului 191
c. Procedurile parajudiciară şi execuţională în faţa Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei 192

B. Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului în sistemul regional european după reforma operată prin Protocolul nr. 11 la Convenţia europeană a drepturilor omului 195
a. Procedura judiciară în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului 196
a.1. Aspecte generale de procedură 196
1. Cadrul normativ 196
2. Competenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului 197
3. Părţile şi alţi participanţi la procedură şi reprezentarea acestora 197
4. Asistenţa judiciară 202
5. Formaţiunile jurisdicţionale 203
6. Sesiuni 203
7. Comunicări, notificări şi citaţii 203
8. Observaţii scrise 203
9. Caracterul public al procedurii 204
10. Limba în care se desfăşoară procedura 204
11. Împiedicarea, abţinerea sau scutirea judecătorilor 205
12. Ordinea analizării cererilor 205
13. Instruirea cauzei 205
14. Măsuri provizorii 206
15. Conexarea şi examinarea simultană a cererilor 206
16. Radierea de pe rol şi reînscrierea pe rol 206
17. Deliberările formaţiunilor jurisdicţionale şi votul 207
18. Actele jurisdicţionale 207
a.2. Introducerea şi înregistrarea cererii 209
1. Subiectele cu drept de sezină 209
2. Obiectul sesizării 210
3. Procedura anterioară sesizării 210
4. Termenul de sesizare 211
5. Condiţii de formă şi conţinutul cererii 211
6. Înregistrarea cererii şi măsuri ulterioare 212
a.3. Admisibilitatea cererii 213
1. Condiţiile de admisibilitate a cererii 213
2. Procedura examinării admisibilităţii cererii individuale 214
2.1. Examinarea cererii de judecătorul raportor 214
2.2. Examinarea cererii de comitet 214
2.3. Examinarea cererii de cameră 214
3. Procedura examinării admisibilităţii cererii statale 216
3.1. Examinarea cererii de judecătorul sau de judecătorii raportori 216
3.2. Examinarea cererii de cameră 216
4. Aspecte comune de procedură privind examinarea admisibilităţii cererilor 217
4.1. Excepţia de inadmisibilitate 217
4.2. Decizia asupra admisibilităţii 217
a.4. Încercarea de soluţionare pe cale amiabilă a cauzei 217
a.5. Instruirea cauzei şi statuarea pe fond în primă instanţă 219

1. Instruirea fondului cauzei 219
2. Deliberările şi soluţia asupra fondului cauzei 221
3. Adoptarea, pronunţarea şi comunicarea hotărârii asupra fondului cauzei 223
4. Desesizarea camerei în favoarea Marii Camere 223
a.6. Soluţionarea căilor de atac 225
1. Cererea de retrimitere 225
2. Cererea în interpretare 227
3. Cererea în revizuire 227
4. Cererea în rectificarea erorilor 228
a.7. Hotărârile definitive, forţa obligatorie şi publicarea acestora 228
b. Procedura execuţională în faţa Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei 229
1. Cadrul normativ 229
2. Actele jurisdicţionale susceptibile de executare 229
3. Aspecte procedurale 230
4. Aspectele supuse supravegherii executării 230
5. Sancţiunea neexecutării hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului 232
c. Situaţii procedurale tranzitorii 232
Secţiunea a II-a
Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului în sistemul regional interamerican 236
a. Procedura parajudiciară în faţa Comisiei Interamericane a Drepturilor Omului 237
b. Procedura judiciară în faţa Curţii Interamericane a Drepturilor Omului 240
Secţiunea a III-a
Procedurile internaţionale judiciare de protecţie a drepturilor omului în sistemul regional african 242
a. Procedura parajudiciară în faţa Comisiei Africane a Drepturilor Omului şi Popoarelor 242
b. Procedura judiciară în faţa Curţii Africane a Drepturilor Omului şi Popoarelor (proiect) 245

PARTEA A V-A
PROTECŢIA INTERNAŢIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI ŞI ROMÂNIA

Capitolul I
Sursele protecţiei internaţionale a drepturilor omului şi dreptul intern român 251
Secţiunea I
Tratatele internaţionale în materia drepturilor omului la care România este parte 251
A. Tratatele internaţionale specializate în materia drepturilor omului la care România este parte 251
a. Tratate internaţionale universale cu valoare generală 251
b. Tratate internaţionale universale specializate 251

c. Tratate internaţionale regionale cu valoare generală 252
d. Tratate internaţionale regionale specializate 253
B. Tratatele internaţionale care au legătură cu domeniul drepturilor omului la care România este parte 254
a. Tratatele internaţionale constitutive ale unor organizaţii internaţionale 254
b. Tratate internaţionale conexe materiei drepturilor omului 254
c. Tratate internaţionale bilaterale de bază 255
C. Tratatele internaţionale specializate în materia drepturilor omului pe care România le-a semnat, dar pe care nu le-a ratificat 255
Secţiunea a II-a
Raportul dintre dreptul internaţional şi dreptul intern în materia drepturilor omului 256
A. Actele juridice prin care se exprimă consimţământul statului român de a fi parte la tratatele internaţionale în materia drepturilor omului 256
a. Ratificarea tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului prin lege 256
b. Ratificarea tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului prin ordonanţă a Guvernului 258
B. Caracterul direct aplicabil în dreptul intern al tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului 259
C. Forţa juridică a tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului în dreptul intern 262
a. Forţa constituţională a tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului în dreptul intern 262
1. Forţa constituţională a normelor internaţionale convenţionale în materia drepturilor omului 263
2. Forţa supraconstituţională a normelor internaţionale convenţionale în materia drepturilor omului 263
3. Forţa infraconstituţională a normelor internaţionale convenţionale în materia drepturilor omului 264
b. Forţa supralegislativă a tratatelor internaţionale în materia drepturilor omului în dreptul intern 265
D. Aplicabilitatea în dreptul intern a surselor internaţionale jurisprudenţiale şi de *soft law* în materia drepturilor omului 269
a. Poziţia în dreptul intern a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului 269
b. Poziţia în dreptul intern a surselor internaţionale de *soft law* 271
1. Declaraţia universală a drepturilor omului 271
2. Alte surse internaţionale de *soft law* 272
Capitolul al II-lea
Sistemele instituţionale şi procedurale internaţionale de garantare a drepturilor omului la care România participă 275
Secţiunea I
Participarea României la sistemele instituţionale şi procedurale internaţionale nejudiciare de garantare a drepturilor omului 276
A. Participarea României la sistemele instituţionale şi procedurale internaţionale de garantare a drepturilor omului, la nivel universal,

cu natură convenţională şi cu caracter nejudiciar, în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite 276
a. Proceduri convenţionale de control internaţional asupra respectării drepturilor omului aplicabile României 277
1. Proceduri de bază rezultând direct din ratificarea tratatului internaţional 277
2. Proceduri de bază rezultând direct din ratificarea tratatului internaţional, dar pentru care acesta permite expres formularea de rezerve 278
3. Proceduri suplimentare rezultând din ratificarea, pe lângă tratatul de bază, şi a unui protocol facultativ 278
b. Proceduri convenţionale de control internaţional asupra respectării drepturilor omului care nu sunt aplicabile României, deşi aceasta este parte la tratatele internaţionale care le instituie 279
B. Participarea României la sistemele instituţionale şi procedurale internaţionale de garantare a drepturilor omului, la nivel regional european, cu natură convenţională şi cu caracter nejudiciar, în cadrul Consiliului Europei 280
a. Proceduri convenţionale de control internaţional asupra respectării drepturilor omului aplicabile României 280
b. Proceduri convenţionale de control internaţional asupra respectării drepturilor omului care nu sunt aplicabile României, deşi aceasta este parte la tratatele internaţionale care le instituie 281
Secţiunea a II-a
Participarea României la procedurile în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a Comitetului Miniştrilor ale Consiliului Europei 282
A. Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 283
a. Cadrul juridic intern privind Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 284
b. Organizarea Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 288
1. Rolul Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 288
2. Numirea Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 290
3. Statutul în dreptul intern al Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 291
4. Statutul în dreptul internaţional al Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 295
5. Ţinuta vestimentară a Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 296
c. Aparatul de lucru şi colaboratorii Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 298
1. Structura de specialitate din cadrul Ministerului Justiţiei 298
2. Diplomatul din cadrul Misiunii Permanente a României pe lângă Consiliul Europei 302

3. Coagentul guvernamental, asistenţii, consultanţii şi alţi colaboratori ai Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 304
4. Consiliul consultativ pe lângă Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 306
d. Atribuţiile şi răspunderea Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 306
1. Sfera atribuţiilor Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 306
2. Atribuţiile exclusive ale Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 308
3. Atribuţiile Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului exercitate în colaborare cu alte structuri 308
4. Răspunderea juridică a Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului 310
B. Aspecte procedurale interne privind participarea României la mecanismul de protecţie creat prin Convenţia europeană a drepturilor omului 311
a. Desemnarea candidaţilor pentru funcţia de judecător al Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a judecătorilor *ad hoc* 312
b. Dobândirea voluntară a calităţii de parte în procedurile în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului 314
c. Trimiterea de deţinători, către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a actelor, datelor şi informaţiilor necesare reprezentării intereselor statului român 314
d. Efectuarea unei expertize judiciare care să constituie mijloc de probă într-o cauză aflată pe rolul Curţii Europene a Drepturilor Omului 316
e. Notificarea statului a cărui cetăţenie o are reclamantul 319
f. Convenţia de rezolvare pe cale amiabilă a cauzei întemeiate pe o cerere individuală împotriva statului român 319
g. Exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului 322
h. Executarea hotărârilor de condamnare ale Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a convenţiilor de rezolvare pe cale amiabilă a cauzelor 322
i. Publicarea hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului 325
j. Regresul statului în urma hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a convenţiilor de soluţionare pe cale amiabilă a cauzelor 327
k. Modificarea legislaţiei interne în urma evoluţiei jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului 331

Bibliografie selectivă 333